

ВИННИЙ ТА ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ПОЄДНАННЯ ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА БІЗНЕСУ

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
КРУГЛОГО СТОЛУ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І КОМБІКОРМІВ”**

УДК 332.158:379.851 (663/664)
ББК 65.43
В 48

Рекомендовано до видавництва Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій

*Матеріали, занесені до збірника, друкуються за
авторськими оригіналами.*

Голова оркомітету Міжнародної науково-практичної конференції
«Технології харчових продуктів і комбікормів»
Заслужений діяч науки і техніки України, д-р техн. наук, професор
Єгоров Богдан Вікторович

Укладач: к.г.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації
ОНАХТ Орлова Марія Леонідівна

Дизайн обкладинки: к.т.н., доцент кафедри туристичного бізнесу та
рекреації ОНАХТ Калмикова Ірина Семенівна

Винний та гастрономічний туризм: поєднання освіти,
технологій та бізнесу : збірник матеріалів круглого столу в рамках
міжнародної науково-практичної конференції «Технології харчових
продуктів і комбікормів» (м. Одеса, 27 вересня 2018 р.) / Одеська
національна академія харчових технологій. – Одеса : Друкарня
«Хамелеон К», 2018. – 101 с.

ЗМІСТ

НАПРЯМ РОБОТИ ОСВІТА І КАДРИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Крупіца І. В., Апексімова Т. С.	5
Суспільне значення фахівців екскурсійної справи	8
Крупіца І. В., Воскресенська О. В., Лазука К. Д.	14
Особливості системи підготовки кадрів туристичного бізнесу	17
Меліх О. О., Ващеця Я. М.	20
Організація та планування подорожі в Європу: компетенції фахівців	
Меліх Т. Г., Гірченко В. О.	
Наповнення та впровадження мобільного додатку з дисципліни «Система туристичних атракцій»	
Мотузенко О. О., Дмитрук О. Ю.	
Міжнародне співробітництво у підготовці кадрів для еногастрономічного туризму: на прикладі магістерської програми з подвійним дипломуванням «Географія еногастрономічної рекреації та туризму»	

НАПРЯМ РОБОТИ ДИНАМІЗМ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

Демирова М. Д.	26
Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства ресторанного господарства	29
Добрянська Н. А., Гьокхан Сьонмез	34
Особливості турецької кухні при організації оздоровчих турів	36
Крупіца І. В., Браїлян Б. О.	39
Історична спадщина як фактор розвитку туризму	42
Кубриш Н. Р., Доробець М. А.	45
Туристичний бум через «ефект Більбао» в архітектурі музею міста Одеси	48
Меліх О. О., Кухаренко Т. В.	51
Інфраструктурні проблеми розвитку туризму м. Одеси	
Нестерчук І. К.	
Гастрономічний туризм в географічно-регіональних полімасштабних процесах	
Новічков В. К., Наджафова К. Р.	
Розвиток екологічного (сільського, зеленого) туризму в Одеській області	
Олешко Л. І., Головчанський В. О.	
Культура і туризм в поєднанні спорту та архітектури	
Орлова М. Л., Ярьоменко С. Г., Слаблюк М. В.	
Ринок туристичних послуг Одеської області	

Слаблюк М. В., Орлова М. Л.	55
Гастрономічні традиції та уподобання туристів з Нордичних країн	59
Ярьоменко С. Г., Дейнега З. В.	
Підходи до оцінки ефективності системи управління підприємства ресторанного господарства	

НАПРЯМ РОБОТИ ЕНОГАСТРОНОМІЧНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Гілко О. К.	62
Конкурентоспроможність винного туризму в Україні: проблеми та перспективи розвитку	65
Добрянська Н. А., Конопля Д.	67
Особливості гастрономії в круїзній подорожі	
Крупіца І. В., Златова Ю. В.	
Популяризація фестивально-виставкової діяльності болгарського народу в Одеській області	
Крупіца І. В., Мельничук Ю. О.	
Просування гастротурів в хлібопекарській галузі	
Любчук О. К., Ярченко Ю. В.	
Маріуполь фестивальний: багатогранна сучасність	
Меліх О. О., Саркісян Г. О., Калмикова І. С.	
Привабливість туристичного та дегустаційного бізнесу Одеської області	
Мотузенко О. О., Бульба В. В., Кіреєва А. О.	
Аналіз ринку еногастрономічного туризму України	
Мотузенко О. О., Петліна Д. В.	
Досвід організації винних доріг Італії	
Петліна Д. В., Мотузенко О. О., Ганчукова О. В.	
Фестивальна діяльність у рамках винного туризму: європейський та український досвід	
Трішин Ф. А., Гусейнов С. Т.	
Конкуренція винних турів	
Шикіна О. В., Пилипенко А. О.	
Розвиток гастрономічного туризму в Одесі	

РОЗВИТОК ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСІ

Шикіна О. В., канд. екон. наук

Пилипенко А. О., магістр

Одеська національна академія харчових технологій

Гастрономічний туризм – вид туризму, основна мета якого знайомство з тією чи іншою країною через призму національної гастрономії. Для гастрономічного туриста їжа – в першу чергу категорія культури. З такої позиції традиційна кухня сприймається в зв'язку з історією, релігією, економікою, політикою, звичаями, легендами і іншими чинниками, що формують унікальну ідентичність країни або регіону [1].

Гастрономічний тур, або гастротур – комплекс заходів із дегустаціями страв, характерними для місцевої кухні. Уроки кулінарного країнознавства проходять не тільки в ресторанах, але і на ринках, фермах, кухнях місцевих жителів, під час карнавалу і збору врожаю, за столом і просто на вулиці.

Гастрономічний туризм – є ширшим поняттям, ніж звичайний відпочинок з надмірними прийомами їжі, і відрізняється від нього подібно до того, як гастрономія відрізняється від обжерливості. Почнемо з того, що у кожної людини своє уявлення про ідеальний відпочинок, і мова тут не про бюджет поїздки, а про заняття, якими планується заповнювати вільний час [2].

Гастрономічні тури популярні тим, що в поїздках проходить ознайомлення з місцевою кухнею, продуктами, кулінарною культурою. Основними видами активності, що пропонують гастрономічним туристам можна назвати:

- кулінарні майстер-класи, лекції, конкурси;
- дегустації;
- знайомства зі знаковими персонами в сфері гастрономії;
- поїздки на сироварні, виноробні і на інші виробництва місцевих спеціалістів;
- гастро shopping.

Як правило, компанії, які пропонують гастрономічні тури, формують готовий пакет з тим, щоб турист, приїхавши на місце, не нудьгував ні хвилини. Такі тури коштують значно дорожче, ніж звичайна поїздка, але ціну компенсує доступ до гастрономічних пам'яток, про які в іншому випадку турист не дізнався би [3].

Зараз існує чимало компаній, які пропонують гастрономічні тури на будь-який смак. Мабуть, основний напрямок – це Італія, де

поєдналися прийнятний клімат, чудова кухня і унікальні продукти високої якості. В Італії дбайливо зберігають і передають з покоління у покоління кулінарні традиції. Можливо, саме в цьому і полягає секрет визнання і популярності італійської кухні в усьому світі. Італійська кухня – це паста і соуси, це піца і оливки, це сир і вино. Все це можна спробувати, відправившись в гастротур по Італії. Але, головне, в кулінарній подорожі вловити, що італійська кухня – це ще і сама Італія, трохи гостра, пряна і неймовірно соковита.

Слідом ідуть Франція, що традиційно вважається королевою гастрономічного світу. Практично очевидно, що гастрономічна культура у Франції – будь то ресторани або маленькі бістро, або окремі продукти: вино, сири, устриці, фуагра та інше, може бути прирівняне до пам'яток рівня Ейфелевої вежі або Лувру. Саме сири і вино найчастіше везуть з Франції туристи в подарунок рідним і близьким [4].

Крім іншого, вивчати гастрономічну карту світу можна, так скажемо, синтетично або аналітично. У першому випадку беремо один продукт (наприклад, сир) і вивчаємо його в усіх країнах виробництва – відвідуємо сирні заводи Франції, Голландії, приватні господарства Бельгії, пробуємо моцарелу в Італії і сулугуні в Грузії. При аналітичному підході вибираємо будь-яку країну і «пробуємо» її на смак – овочі і фрукти, закуски і соуси, холодні і гарячі страви, десерти і компоти [5].

Специфічні риси гастрономічного туризму:

- умови для розвитку кулінарного туризму мають абсолютно всі країни і це унікальна відмінна риса даного виду туризму;
- також гастрономічний туризм не носить характер сезонного відпочинку, для будь-якого часу року можна підібрати належний тур;
- кулінарний туризм в тій чи іншій мірі є складовим елементом всіх турів. Але на відміну від інших видів туризму знайомство з національною кухнею стає головним мотивом, метою та елементом гастрономічної подорожі;
- просування місцевих господарств та виробників продовольчих товарів – є невід'ємною частиною будь-якого гастрономічного туру.

Нами були розглянуті можливості розвитку гастрономічного туризму в Одесі. Одесити завжди славилися своїми талантами, не виключенням є талант смачно поїсти. Головним плюсом можна вважати у Одеській кухні те що вона у собі поєднує різнобарв'я інших країн та релігій [6].

Таблиця 1. SWOT аналіз гастрономічного туризму в Одесі

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. люди зацікавлені в просуванні гастрономічного туризму в Одесі; 2. різноманітність кухні; 3. проведення ярмарків, виставок; 4. не носить характер сезонного відпочинку; 5. велика кількість закладів харчування; 6. проведення майстер-класів з приготування страв; 7. вигідне географічне положення на перетині міжнародних транспортних коридорів	1. відсутність фінансування; 2. відсутність органу, який відповідає за проведення гастрономічних заходів; 3. відсутність залучення іноземних кухарів
Можливості	Ризики
1. велика спадщина кухонь з Середземноморських, Балтійських, Кавказьких країн; 2. не повністю реалізований туристичний потенціал, включаючи культурно історичну спадщину (історія, архітектура); 3. збільшення обсягів внутрішнього і зовнішнього туризму	1. відсутність фінансування з боку держави а також приватних підприємців

Сильними рисами можна відзначити те, що люди зацікавлені в просуванні гастрономічного господарства в Одесі, і практично повністю впевнені в тому, що наше місто займає не останнє місце в Україні у даній сфері. Позитивним є той факт, що про одеську кухню знають далеко за межами нашого міста, що також оптимізує створення гастрономічного туризму в Одесі.

До слабких сторін можна віднести відсутність фінансування, яке також має місце. Окремо необхідно виділити відсутність органу,

який відповідає за проведення гастрономічних заходів і залучення іноземних кухарів.

Що ж стосується можливостей, то тут все залежить більшою мірою від жителів міста і від того, як сильно вони бажають просувати одеський "колорит" у маси. Можливості пов'язані і безпосередньо зі спадщиною: люди знають декілька варіантів походження одеських страв, а саме з Середземноморських, Балтійських, Кавказьких країн. Саме завдяки такій різноманітній кухні Одеса має великий потенціал для розвитку гастрономічного туризму.

Останній пункт проведеного аналізу – загрози. Єдина загроза, яка може очікувати гастрономічний туризм в Одесі – це подальша відсутність фінансування з боку держави, а також приватних підприємців. Це означає що розвиток буде відбувається повільно, невеликими темпами, але він не зупиниться при наявності бажання [7].

Висновок: гастрономічний туризм в Одесі – один з найперспективніших напрямків сфери послуг в нашому місті, в основному завдяки кухні з корінням і багатою історією. В Одесі можна проводити і синтетичні гастротури з відвідання виноробень, так як Одеса відома багатьом людям де створюють одно з найкращих вин в Україні. А також головним чинником просування гастрономічних турів є велике бажання населення розвивати цю справу [8].

Література

1. Марина Миронова. Еда без границ. Правила вкусных путешествий. — М.: Альпина Паблицер, 2016. — 224 р. — ISBN 978-5-9614-5974-6.

2. Гастрономічний туризм: історія, розвиток, становлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.biznes-daily.uz/ru/mening-mulkim/47471-gastronomichskiy-turizm-istoriya-razviti-standovlni>

3. Олексій Онегін. Гастрономічні тури: що це і навіщо? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://arborio.ru/travel/gastronomicheskie-tury-cto-eto-i-zachem/>

4. Гастрономічні тури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svastour.ru/articles/puteshestviya/vidy-turov/gastronomicheskie-tury.html>

5. Які бувають гастрономічні тури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tonkosti.ru/Гастрономические_туры

6. Незвичайні екскурсії по незвичайній Одесі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tudoy-sudoy.od.ua/ekskursii/ekskursiya-gastronomicheskaya-odessa/>

7. Станіслав Гусейнов Гастрономічний туризм в Одесі 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gastroodessa.blogspot.com/2015/10/>

8. Nezdoyminov S. Prospects of development of tourist flow in Ukraine / S. Nezdoyminov, O. Shykina // Modern European Researches. Privatuniversität Schloss Seeburg. – Salzburg, Austria, 2016. – № 4. – P. 82-90.

Наукове видання

Винний та гастрономічний туризм: поєднання освіти, технологій та бізнесу : збірник матеріалів круглого столу в рамках міжнародної науково-практичної конференції «Технології харчових продуктів і комбікормів»

(27 вересня 2018 року)

Збірник наукових праць

Українською мовою

Матеріали подано в авторській редакції

Підписано до друку 16.11.2018 р. Формат 60х84/16
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 3.5
Наклад 300 примірників. Замовлення № 182481

Одеська національна академія харчових технологій
м. Одеса, вул. Канатна, 112
65039
Тел.: (048) 725-32-84, (048) 712-41-40
Факс: (048) 725-32-84, (048) 722-80-42
Email: postmaster@onaft.edu.ua

Україна, м. Київ, 03039, вул. Саперно-Слобідська, 22, оф. 295
Тел.: (044) 222-7-111